

MECANICA UNEI CONTINUITĂȚI

MECHANICS OF CONTINUITY

Elena HARCONIȚA,
director Biblioteca Științifică

The evolution of progressive institution depends first of all on the people who invest intellectual and physical effort for efficient continuous activity as well as on the increase of traditional and electronic information resources that present the priority basis for qualitative service of the users. It also depends on the diversification and modernization of services, multiplying the opportunities according to new information technologies, establishing and maintaining partnerships and collaborations on the national and international levels in order to create the most favorable conditions for access to the latest and valuable information and documents for research training and academic processes. This article presents the Library pursued academic achievements in Balti for a decade.

În toamna lui 2001, un director de Bibliotecă devenea, pentru prima dată în istoria instituțiilor superioare de învățămînt și a bibliotecilor din Republica Moldova, Membru de Onoare al Senatului Universității „Alec Russo” din Bălți. În semn de înaltă prețuire, pentru merite deosebite în edificarea și devenirea Bibliotecii universitare, organizarea și dezvoltarea colecțiilor, acordarea serviciilor de calitate utilizatorilor.

După un directorat de 40 de ani, Faina Tlehuci s-a bucurat de înalta apreciere a membrilor Senatului universitar bălțean și a ales să plece la odihna binemeritată, părăsind această bijuterie arhitecturală, proiectată și construită în vremurile sovietice, cînd nu prea se practica edificarea instituțiilor de cultură.

Faina Tlehuci numea Biblioteca Științifică, cu multă mîndrie și gingășie, *Casa Albă, Casa Mare*. În acest context, academicianul Nicolae Filip, regretatul rector al Universității noastre, spunea: „Apreciez mult meritele acestei instituții pe care o numesc *Biblioteca mea*. Zic *Biblioteca mea* și văd edificiul sobru, sălile spațioase, echipamentul modern, confortul și disponibilitatea bibliotecarilor, forfota studenților care mișună zilnic prin toate punctele de deservire, dar mai presus de toate, o spun cu fermitate, buna organizare a activității bibliotecare: calitatea și relevanța serviciilor, actualitatea și diversitatea colecțiilor”. O spunea de fiecare dată cînd conducea musafirii universității prin labirintul acestei clădiri cu 4 nivele, în care au fost create condiții adecvate pentru Cărți și Oameni (utilizatori și

bibliotecari), pentru noile tehnologii informaționale și comunicaționale.

Fundată în anul înființării Institutului Învățătoresc (1945), odată cu prestigioasa Facultate de Filologie, Biblioteca a evoluat împreună cu instituția tutelară: de la 101 cărți, o sală de lectură de 6 locuri, 36,6 m² la o colecție de 1 013 663 de exemplare în 271 971 de titluri, 13 Servicii / Centre, 12 săli de lectură cu o capacitate de 763 de locuri și cu o suprafață de circa 6 000 m².

Biblioteca, aidoma omului, are aniversările sale, cele mai semnificative fiind împlinirea a 50, 55, 60, 65 de ani de la constituire. Bibliotecarii țin minte anul 1995, când, doar după o scurtă perioadă de independență a tînărului nostru stat, am avut mulți oaspeți, în special din România și atunci, doamna directoare Faina Tlehuci a fost distinsă cu medalia Meritul Civic, distincție pe care i-a înmînat-o primul președinte al Republicii Moldova, Mircea Snegur.

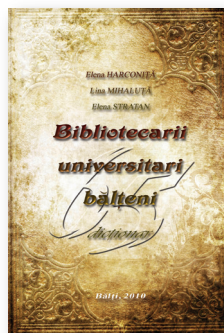
La 60 de ani a fost publicat, în colaborare cu Biblioteca Națională, nr. 3-4 al revistei *Magazin Bibliologic*, consacrat integral Bibliotecii Științifice a Universității din Bălți. La fel, în *Calendarul Național* din același an au apărut cîteva articole despre Bibliotecă, Universitate și despre universitari.

„Am primit bibliografiile și toate materialele pe care mi le-ați expedit, am primit și articolul din *Literatura și Arta*... Am studiat toate materialele, m-am informat destul de bine și vreau să Vă laud, sînteți bravo!”, ne scria din Volgograd doamna Directoare Faina Tlehuci.

Acum, peste ani, ni se pare că a fost cea mai sinceră recunoaștere a meritelor celor care au ales să păstreze și să multiplice tradițiile, să continue procesele de creare, inovare, modificare, să implementeze noile tehnologii, să dezvolte colecțiile, să diversifice serviciile, să le introducă pe cele electronice etc., aplicînd astfel de mai mult timp fenomenul de Bibliotecă 2.0.

Ce s-a întîmplat în Bibliotecă în acești 10 ani, cum am gestionat noi patrimoniul pe care l-am moștenit, ce am păstrat și ce am pierdut, cum și cu ce mijloace intenționăm să menținem buna funcționalitate a acestui organism complex - Biblioteca Universității din Bălți?

Se știe că oamenii au realizat întotdeauna mult mai multe dacă au lucrat împreună cu alții. Noi am construit cu răbdare și tenacitate o echipă performantă, din specialiști consacrați profesiei, numele cărora s-a regăsit în topul laureaților Concursului Național *Cel mai bun bibliotecar* din Republică: Elena Harconița (1993, 1999); Liuba Surlaru, Larisa Roșca (1998); Valentina Topalo (2002); Elena Scurtu (2003); Lina Mihaluța (2004); Silvia Ciobanu (2005); Elena Stratan (2007); Ana Nagherneac (2008); Ludmila Railean (2009). Despre *Bibliotecarii universității bălțene* citiți în Dicționarul cu același nume, elaborat în acest an.

Pe „banca de rezervă” se află tinerii specialiști, care, perseverînd, vor putea adăuga valoare Bibliotecii: Adela Cucu, Natalia Culicov, Angela Hăbășescu, Tatiana Prian, Artiom Cebotari, Lilia Iavorschi, Olga Colin, Alla Lîsîi, Marina Magher ș.a.

Echipa managerială

Am aplicat cu consecvență principiul – persoana potrivită la locul potrivit, iar escaladarea „everestului” performanțelor profesionale a fost posibilă doar împreună cu echipa. Numai așa au fost obținute victoriile. Majoritatea angajaților au făcut studii economice, juridice, pedagogice, muzicale, filologice, matematici, tehnice și doar 29 la sută - în domeniul biblioteconomiei. Cu această echipă reușim să răspundem provocărilor timpului.

Actualmente, circa 60 la sută din bibliotecarii noștri sînt specialiști de calificare înaltă: 9 – gradul superior; 10 - gradul I; 25 – gradul II. Ei au acumulat o bogată experiență și se remarcă prin capacitate de comunicare, pasiune, talent, spirit creativ, responsabilitate, generozitate.

*Confirmarea și comunicarea propriilor valori rămîn două activități esențiale pentru biblioteci și bibliotecarii care trebuie să-și asume responsabilități pentru dezvoltarea propriei profesii... / **Marshall, Joanne Gard** /*

Meritele deosebite ale bibliotecarilor noștri au fost apreciate cu înalte

distincții de stat, cu Diplome de Onoare ale Ministerului Educației, Culturii, ale ABRM, AGEPI, ale Rectoratului Universității. Angajații BȘU sînt prezenți întotdeauna în Topul Național *Cei mai buni bibliotecari ai anului*.

Afirmarea, consolidarea oricărei profesii se realizează și prin literatura de specialitate, or, aceste documente, redactate în deplină conformitate cu rigorile științifice, ilustrează creativitatea și pasiunea bibliotecarilor, dovedesc evoluția sau stagnarea domeniului dat. Elaborarea lucrărilor bibliografice începe la noi din anul 1969 – cînd apare prima biobibliografie, consacrată lui Alecu Russo. În 1974 a fost editată și prima bibliografie a lucrărilor profesorilor. Procesul de editare a lucrărilor bibliografice a luat turajii în perioada 2004 - 2005. Atunci au fost inițiate colecțiile *Personalități universitare bălțene*, *Universitari bălțeni*, *Scriitori universitari bălțeni*, *Promotori ai Culturii*, *Bibliographia universitatis*, *Doctor Honoris Causa*, *Vestigia Semper Adora*, *Cultura Informației*, *Profesionalizare*. Pînă la această oră au apărut circa 90 de lucrări bibliografice (monografii, lucrări didactice, dicționare. De exemplu, *Universitari bălțeni*, *Deținători ai titlului Doctor Honoris Causa*; *Bibliotecarii universitari bălțeni*), 67 din ele fiind plasate în format electronic pe site-ul Bibliotecii, unele regăsindu-se și în colecția Bibliotecii Congresului SUA.

Catalogul lucrărilor editate de bibliotecarii bălțeni conține 1 083 de înregistrări despre monografiile, materia-tele conferințelor, lucrările bibliografice, didactice, mai bine de 500 de articole care pot fi citite în format electronic, inclusiv în revista *Confluente Bibliologice*, apariția căreia a fost prilejuită de aniversarea a 60-a de la fondarea Bibliotecii și care poate fi lecturată integral pe site-ul nostru împreună cu alte reviste editate de universitarii bălțeni: *Artă și educație artistică*; *Fizică și Tehnică*, *Limba și context*, *Glottodidactica*, *Tehnocopia*, *Noua Revistă Filologică*, *SEMN*.

Anual, în perioada 18 - 24 octombrie, în Republica Moldova se desfășoară **Săptămîna cu acces deschis**. Biblioteca organizează mai multe activități destinate să determine cadrele didactice să-și ofere lucrările pentru **Calea Verde** sau **Calea de Aur**. La moment, pe blogul OA din Republica Moldova sînt expuse toate revistele editate la Universitatea „Alec Russo” din Bălți.

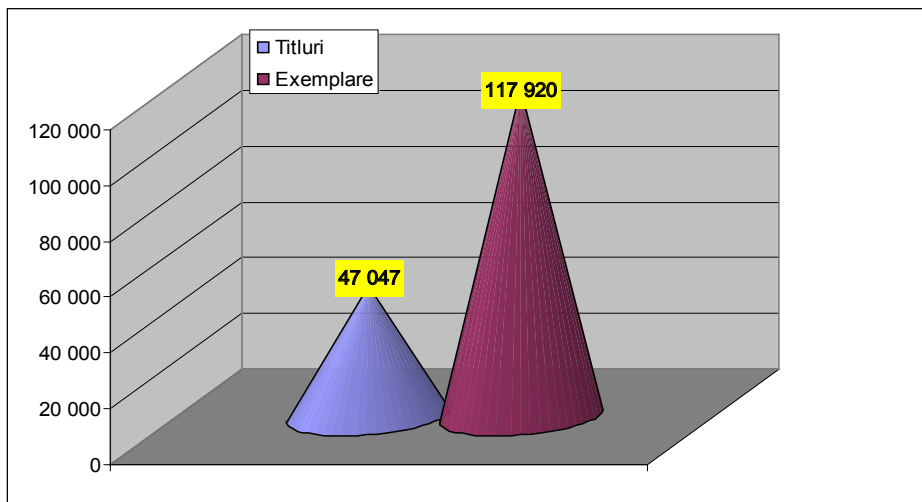
„Bibliotecile condensează într-un mod aparte spațiul și timpul cunoașterii. Prin eliminarea lor absurdă din realitate sau împingerea lor la marginea de umbră a vremii, cunoașterea însăși își pierde forța, devine inoperantă, se întoarce la limitele frivole ale trecătorului timp individual”.

De ce țări precum China, India, Japonia, SUA, Finlanda investesc substanțial (cîte 15 euro *per capita*) în dezvoltarea bibliotecilor lor? De ce ei consideră bibliotecile drept infrastructură intelectuală a statului, iar circa 80 % din populație sînt utilizatori ai bibliotecilor, pe cînd în Republica Moldova se investește nesemnificativ (0,35 de bănuți), astfel că numărul utilizatorilor nu trece de 23,6 % ? Vă asigur că nu sînt întrebări retorice.

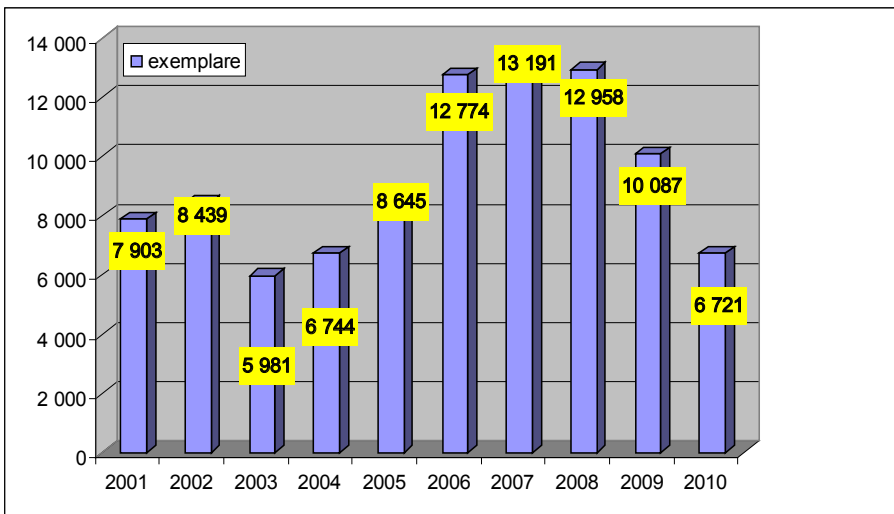
Dacă, în mare parte, instituțiile de profil național, academice, universitare și municipale (cîteva) au reușit, mai întîi cu susținerea Fundației SOROS, să se modernizeze, apoi celelalte, mai ales bibliotecile școlare, nu dețin măcar un PC. Catastrofală e și situația colecțiilor care sînt total depășite în unele biblioteci, astfel că ne-ar trebui mult timp ca să atingem rata medie de înnoire - 7-10 ani, cum recomandă IFLA UNESCO.

Cu toate acestea, aici, la Bălți, am reușit să dezvoltăm colecții de peste 1 mln. de documente în circa 270 mii titluri, în 42 de limbi, pe diverse suporturi informaționale.

Achiziții 2001-2010

Donații 2001-2010

Numai în 10 ani au fost înregistrate 117 920 de documente noi, rata de înprospătare a colecțiilor fiind de 87 de ani. Cea mai mare parte de achiziții au constituit-o donațiile, sponsorizările, granturile, Depozitul Legal de la Camera Națională a Cărții, beneficiara căruia Biblioteca a devenit în 2006, **în total - 80 % din achiziții**. Valoarea donațiilor echivalează cu 3 074 356 de lei sau circa 200 000 de euro. Numai prin strădania domnului Radu Moțoc, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați, colecția a fost completată cu documente în valoare de 100 000 de euro. Trebuie să menționăm și deosebita deschidere a ambasadelor SUA, României, Poloniei, Elveției, Rusiei, Chinei. Printre persoanele particulare care se arată preocupați de îmbogățirea colecțiilor noastre, de modernizarea echipamentului tehnic, se numără inginerul Radu Moțoc, și dr. Thomas Wilhelmi din Elveția, un vechi și bun prieten al Bibliotecii, care ne va trimite și în 2011 un nou lot de carte germană și franceză.

În toți acești ani, au fost eliminate din colecții documentele depășite moral și fizic – 237 293 de exemplare, de 2 ori mai mult decât au fost achiziționate.

Asigurarea accesului la resursele informaționale naționale și globale a devenit posibilă datorită Fundației SOROS – Moldova. În 1998 a fost procurat softul și hardul; după care, în 2001, a urmat proiectul *Extinderea accesului la informație* – conectarea Bibliotecii la Internet, procurarea abonamentului la baza de date *Legislația Republicii Moldova*, astfel că de aproape un deceniu Biblioteca este parte integrantă a rețelei electronice universitare și beneficiază de accesul la Intranet prin cablu optic, la Internet - prin radio - modem asigurat de RENAM (Research and Educational Networking Associating of Moldova), rețea creată în 1999 cu susținerea NATO și din care fac parte Academia de Științe a Moldovei și 8 universități. În anii 2001 – 2010 parcul de calculatoare a crescut vizibil, astăzi Biblioteca dispune de

120 PC, scanere, printere și alt echipament, care solicită o permanentă actualizare și completare. Softul a fost și el îmbunătățit în câteva versiuni, iar conferirea titlului de Doctor Honoris Causa directorului general al Concernului KNAUF, domnului dr. Henri HAMM, ne-a adus și o sponsorizare de 50 000 de lei, bani cu care am procurat modulul web-OPAC, câteva licențe pentru locurile de muncă în sistemul informațional. Totodată, am reușit să postăm catalogul electronic pe Internet. A fost creată prima versiune a paginii web, astfel că, de atunci, putem fi accesați din orice colțșor al mapamondului pe <http://libruniv.usb.md/>, *blogul*: <http://bsub-alti.wordpress.com>, inclusiv prin site-urile de socializare **You Tube, Facebook, Twitter, Flickr, Wikipedia** etc.

Utilizatorii au posibilitatea să se implice în formarea colecțiilor, în îmbunătățirea unor servicii, accesînd opțiunea **Propuneri pentru achiziții** de pe Pagina utilizatorului.

The screenshot shows a web browser window with the URL 'Biblioteca Științifică a Universității d...'. The page title is 'Biblioteca Științifică' and it is part of the 'Universitatea de Stat Alena Brasso'. The main content area is titled 'Propuneri pentru achiziție' and contains a form with the following fields and options:

- Title:
- * Autor / Editor:
- Ediția:
- Loc publicare:
- Anul apariției:
- ISBN:
- Support: hîrtie audio/video electronic
- Data 28-October-2010
- Vă rugăm să completați datele dvs personale:
- Sînteți utilizator al Bibliotecii noastre? DA / NU
- * Numele și prenumele:
- * Adresa e-mail / telefon:
- Categorie utilizator: Facultatea: Către:

Buttons at the bottom: 'Trimiteți propunerea' and 'Resetați formularul'.

Accesul utilizatorilor la full-textele celor 12 baze de date EBSCO, cu posibilități de traducere în 27 de limbi este gratuit.

Biblioteca întreține relații de schimb național cu bibliotecile mari din Republica Moldova și internațional cu Biblioteca Centrală Universitară "Carol I", Biblioteca Națională, Biblioteca Națională Pedagogică din București, bibliotecile universitare din Suceava, Iași, Cluj, Timișoara, Craiova, Cernăuți.

În acești ani, au fost inaugurate mai multe structuri internaționale: CD a ONU (2001); Colecția Institutului Goethe – București; Punctul de Informare al Biroului Consiliului European (2007), Biblioteca Depozitară a Băncii Mondiale (2008); Colecția Institutului Cultural Român, Direcția României în afara Țării; Punctul de Informare NATO (2010), fapt care a dimensionat fluxul informațional.

Utilizatorii au acces la bazele de date ale acestor structuri, la colecția de reviste în limba engleză din *Proiectul JDP – New-York*: 130 titluri în 4 000 exemplare.

Proiectele la care lucrează profesorii universității aduc, la fel, beneficii materializate în achiziția de dicționare, enciclopedii, cărți în limba română și rusă la pedagogie, psihologie și asistență socială, estimate la peste 2 mii de dolari.

Una din preocupările de management în anii 2001 – 2010 a fost perfecționarea structurii organizaționale, optimizarea ei. Noi am modificat structura organizațională în câteva rînduri în conformitate cu Hotărîrea nr.7.4/6 din 7 mai 2002 a Colegiului Ministerului Educației, Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 381 din 13 aprilie 2006, *Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare în baza Rețelei tarifare unice.*

Organigrama actuală este exprimată printr-un cerc care simbolizează ansamblul cunoștințelor și informațiilor, ce devin tot mai accesibile grație tehnologiilor informaționale. Cercul este deschis tuturor relațiilor externe de colaborare.

În 2004 a fost dat în exploatare un nou local pentru Serviciul de Referințe Bibliografice, anexă construită în locul unei terase adiacente sălii de cataloage. Astfel, Biblioteca a mai cîștigat un spațiu de 65 m² și anume în această sală renovată, cu cu mobilier nou, sînt ținute prelegerile cursului Bazele Culturii Informației. În acel an au fost procurate: 44 de calculatoare, printere, scanere, 50 de mese pentru PC, jaluzele, mochete și traveste. S-au făcut reparații în mai multe subdiviziuni ale Bibliotecii.

În sălile în care este amplasat Serviciul Documentare Informare Bibliografică au fost demolați pereții despărțitori și, în consecință, spațiul s-a extins, a fost procurat mobilier și calculatoare noi.

Mediateca, amplasată răslețit în Centrul de Manifestări Culturale, Serviciul de Literatură în Limbi Străine și Oficiului Documente Muzicale, și-a adunat, în 2004 colecțiile și echipamentul într-o încăpere special amenajată, apoi s-a extins, preluînd o parte din sala de lectură *Științe Filologice*. Mai tîrziu, a avut loc recondiționarea sălii de împrumut Documente didactice. În anul 2010 a fost renovat complet sistemul de securitate antiincendiară, fiind asigurată una din cerințele fundamentale ale păstrării colecțiilor bibliotecare. Numai cu susținerea generoasă a fondatorilor, rectorilor Nicolae Filip, Eugeniu Plohotniuc, Gheorghe Popa era posibilă realizarea acestor lucrări extrem de necesare.

Tot ceea ce se face în Bibliotecă cu sprijinul rectoratului, decanatelor, universitarilor, totul este în beneficiul cititorului. Implementarea diverselor programe bibliotecare, inclusiv și redeschiderea accesului liber la raft în toate sălile de lectură, au menirea de a facilita accesul la cărțile și revistele tipărite, publicații care constituie 80 la sută din toate împrumuturile și trebuie să menționăm că în perioada de referință am împrumutat 13 332 149 de documente. Punerea în practică a programului *Noul beneficiar* are ca finalitate integrarea studenților începători în rîndul utilizatorilor consacrați ai Bibliotecii noastre. Cele 400 de expoziții organizate anual, Lunarele tematice (Ecologic, Publicații periodice), informațiile de pe Breviar și Teleinformațiile, sînt manifestări culturale de anvergură menite să amplifice valorificarea colecțiilor și oportunităților informaționale. Zilele Bibliotecii la Facultate, inițiate încă în anul 2004, manifestare ce prevede prezentarea interactivă a activității Bibliotecii, a cărților și revistelor noi, a colecției de referințe și a site-urilor pe domenii, a paginii web cu catalogul integral și catalogul Achizițiilor recente, Programul *Bacalaureat – Anul...* a prevăzut și organizarea în

sălile de lectură specializate a expozițiilor, care au înglobat curriculum-uri, manuale, cursuri, teste, exerciții, culegeri, metodici, ghiduri, bibliografii - anual cu peste 700 – 800 de titluri ale documentelor atestate în colecțiile Bibliotecii. Cea mai înaltă circulație documentară a fost constatată anume în cadrul acestor expoziții. Cursul *Bazele culturii informaționale* este promovat anual ca o componentă a modului cursului universitar *Tehnologii Informaționale și Comunicaționale* de către un grup de bibliotecari - asistenți ai catedrei *Electronică și Informatică*.

Cititorii sînt informați despre achizițiile recente prin difuzarea buletinelor informative la catedre, prin intermediul catalogului noilor achiziții de pe site-ul Bibliotecii, prin organizarea a 160 de expoziții informative, tradiționale și electronice și promovarea revistelor bibliografice. Activitatea de cercetare științifică a cadrelor didactice este asigurată în medie per an cu 2 000 de informații și tot atîtea pagini printate din Internet și baze de date.

În calitate de Centru Biblioteconomic, instituția a asigurat metodologic activitatea bibliotecilor patronate (a colegiilor pedagogice Lipcani și Soroca), deja de 6 ani sînt colectate și structurate datele statistice ale **622** biblioteci școlare din 15 raioane din nordul Republicii Moldova și din municipiul Bălți, informația finală fiind prezentată Bibliotecii Naționale și Ministerului Educației.

Printre realizările anului 2007, se numără organizarea, în premieră, la Biblioteca Științifică a Conferinței Anuale a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova, cu genericul *Instruirea continuă - cerință inerentă a Societății Informaționale și a Cunoașterii*. La această conferința au participat peste 200 de bibliotecari din diferite tipuri de biblioteci din Moldova și România.

Bibliotecile rămîn a fi instituții ale prezentului și viitorului. Nu se poate vorbi astăzi despre pregătirea specialiștilor fără a te referi la componenta ei informațională. Să ne aducem aminte de afirmațiile lui Nicolae Iorga: „La Fundație (BCU, București) am petrecut lungi ore de lucru plăcut... se lucrează cu plăcere în aceste săli largi, bine aerisite, în liniște adîncă și solemnă. Este una din puținele instituții în care se vede rezultatul binefăcător al unei supravegheri continue și serioase”, Emil Cioran: „Sînt creația Bibliotecii Fundației Carol” și Mihai Cimpoi: „Universitatea mea a fost Biblioteca Națională”.

Un studiu recent demonstrează că Biblioteca noastră este recunoscută în calitate de partener de studii și de cercetări științifice de către 71% de respondenți, 16% ne consideră formatori și 19% ne concep drept intermediari între consumatori și informații.

Timpul și crizele de tot felul trec necruțătoare peste noi. Statisticile indică o scădere, dar aceasta nu înseamnă că nu mai este nevoie de bibliotecă: studenții vin, găsesc informații, le printează, le xerocopiază, le scot pe stick, află pe net adresele celor mai credibile site-uri și pleacă. Alții ne vizitează rețelele de socializare, ne

vizitează pe cale virtuală. Unii însă se rețin, dorind să rămână și după ora închiderii: „La cămin este gălăgie, de aceea preferăm să lucrăm aici la proiect”. Astfel, au lucrat pînă la orele 24:00. Multor grupe studențești le face plăcere să facă cursurile și seminariile la Bibliotecă. Tot aici au loc întîlnirile cu scriitorii, cu alte personalități remarcabile, cu reprezentanții diverselor organizații internaționale.

Crearea valorilor Bibliotecii Universitare de la Bălți a început în secolul XX: formarea profesională a bibliotecarilor, colecțiile, cultura organizațională, normele, cunoștințele utilizatorilor, luate împreună, sporesc performanțele noastre. Sperăm că cele 7 caracteristici ale culturii organizaționale, vor influența benefic instituția noastră: autonomia – gradul de responsabilitate și independența bibliotecarilor; normele și regulile de evaluare a bibliotecarului; suportul – gradul de asistență și facilitățile oferite de manageri subordonaților săi; gradul de identificare a angajaților cu organizația sau domeniul profesional; recompensarea performanțelor – distribuirea diferențiată a suplimentelor financiare în corespundere cu performanțele și contribuțiile personale; gradul în care angajații sînt încurajați să fie agresivi în sensul bun al cuvîntului, inventivi și cautători de riscuri.

Viitorul Bibliotecii noastre depinde de modul în care vom menține actuale colecțiile, cît de eficient vor fi utilizate tehnologiile informaționale și comunicaționale și cît de calitative și diverse vor fi serviciile bibliotecare din perspectivă utilizatorului de web.2.0, cît de necesare și atractive vor fi produsele bibliotecare.